

Medieby for milliarder

DR i krise: Historien om DR-Byens katastrofale økonomi handler ikke kun om medier, men også om københavnske bydelsdrømme, en usikker undergrund og en særlig dansk tradition for at sætte uerfarne folk i spidsen for store byggeprojekter

Af Karin Dahl Hansen og Morten Mikkelsen

Det fortælles om byggeriet af Radiohuset på Rosenørns Allé på Frederiksberg, at budgettet undervejs så ud til at blive overskredet, hvorfor de politiske beslutningstagere valgte at gøre koncertsalen adskillige meter kortere, end arkitekten Vilhelm Lauritzen havde tænkt sig.

Året var 1946, og beslutningen fik den legendariske DR-chef, kammersanger Emil Holm, til at sige sit job op i protest. Prisen for de sparede meter var nemlig en dårligere akustik i koncertsalen, men til gengæld blev budgetoverskridelsen begrænset.

Godt 60 år senere er Radiohusets og TV-Byens samlede afløser, DR-Byen, under opførelse i Ørestaden på Amager. Og selvom de kon-krete kronebeløb på budgetterne er langt større end dengang - og selvom ingen endnu har foreslået at save nogle meter af arkitekten Jean Nouvels ambitiøse koncertsal - er der et fællestræk fra før til nu: Budgettet er skredet. Oprindeligt var det i 1999 sat til at koste tre milliarder kroner. Nu tegner det til at blive 1,7 milliarder dyrere. En overskridelse af budgettet med 57 procent.

For almindelige dødelige kan det være svært at forstå, at kontrakten på et byggeri kan være skruet sådan sammen, at entreprenører, arkitekter og håndværkere kan bruge så mange flere penge på et projekt og blot sende regningen til DR og staten.

Ifølge professor på Aalborg Universitet Bent Flyvbjerg, der forsker i budgetter ved mega-byggerier, er der forskel på, hvordan risikoen fordeles ved sådanne byggerier. Er man en forsigtig bygherre, lader man entreprenørerne tage risikoen 100 procent, men der er så en fare for, at man kommer til at betale for meget. Andre bygherrer gør det præcis modsat. For eksempel i Heathrow Lufthavn ved London, hvor man i øjeblikket bygger voldsomt ud. Her har lufthavnen valgt at tage hele risikoen og så ansætte dygtige og erfarne folk til opgaven. Indtil videre ser det ud til at lykkes.

Ved store danske byggerier som Storebæltsbroen, Øresundsbroen, Metroen og nu altså DR-Byen, der alle har overskredet budgettet med mellem 26 og godt 150 procent, har man typisk valgt en mellemvej, hvor risikoen er fordelt, og hvor entreprenørerne også kan idømmes bøder for budgetoverskridelserne.

Problemet med disse byggerier er ifølge Bent Flyvbjerg, at man har hyret folk, der ikke fra tidligere projekter har bevist, at de kan bore en tunnel, bygge et førerløst metrotog eller et koncerthus i verdensklasse. Vel at mærke til tiden og til budgettet.

- Det er almindeligt i hele verden at lave budgetoverskridelser, men det er lidt af en national syge, at vi bliver ved med at hyre folk, der ikke tidligere har bevist, at de kan løfte opgaven, siger Bent Flyvbjerg.

Men hvorfor skulle Danmarks Radio overhovedet flytte? Kunne det danske samfund ikke have fået mere gavn af at bruge de 4,7 milliarder kroner på anden vis?

Det mener journalisten Lars Rugaard, tidligere DR-medarbejder, nu selvstændig skribent og sammen med sin kone Jette Hvidtfeldt forfatter til bogen "DR i Ørestaden" fra 2000. Han mener, at DR-byggeriet primært blev sat i gang, fordi en kreds af politikere gerne ville skabe liv og dynamik i Ørestaden. En dynamik, som den lige så økonomisk løbske metro også skulle bidrage til.

- Der var temmelig mange kræfter, som trak i retning af, at projektet for enhver pris ikke måtte opgives. Det er der for så vidt ikke noget illegitimt i, vi konstaterer bare, at dette arbejde blev sat i gang for at hjælpe andre end DR's seere og lyttere, siger han.

Efterhånden begyndte problemerne at vise sig. Især koncertsalen viste sig vanskelig at bygge, ikke kun fordi den er krævende tænkt fra arkitektens side, men også fordi det viste sig, at den var ved at blive bygget på en kløft i kridtlaget. Undergrunden var med andre ord usikker.

Først i efteråret 2004 begyndte det at stå klart for offentligheden, at budgettet var ved at skride alvorligt. Overskridelsen blev vurderet til 300 millioner kroner og kostede Christian Nissen og daværende bestyrelsesformand Jørgen Kleener jobbet. I september 2006 blev den forventede budgetoverskridelse forøget med yderligere 700 millioner, og det samme gentog sig i februar 2007. Spørgsmålet er så, om politikerne hele tiden har regnet med, at projektet ville blive meget dyrere, men bevidst budgetterede for lavt for at få beslutningen igennem.

- Det er svært at vide, om projektet løb løbsk fra starten. Men det er velkendt, at store projekter ofte bliver dyrere end forventet, og at politikere efterfølgende siger, at hvis den sande pris var kendt fra starten, havde man aldrig fået lov. Det er ofte lettere at få tilgivelse end tilladelse, siger medieforskeren Frands Mortensen.

Han er imidlertid lodret uenig med Lars Rugaard i vurderingen af, at DR-Byen primært skulle være udtænkt af politikere for at gavne udbygningen af Ørestaden.

- Selvom budgettet er skredet, var DR-Byen en rigtig idé. Det handlede om at samle DR og iværksætte nogle organisatoriske forandringer, som er nødvendige, når hele DR skal digitaliseres. Forandringer er svære at gennemføre, hvis man fortsat bor, som man hele tiden har boet. Derfor udtænkte Christian S. Nissen DR-Byen. At den idé så faldt sammen med med den anden idé om Ørestaden var et held, siger Frands Mortensen.

Han understreger, at den spareløsning for Radiohuset, politikerne traf i 1940'erne, ikke vil være gangbar i dag. Men i mere overført betydning kan det ikke udelukkes, at der kan skæres i koncertsalen. Det er allerede blevet foreslået, at salen kan sælges fra til private investorer, som DR så kan leje sig ind hos.

dahl-hansen@kristeligt-dagblad.dk

mikkelsen@kristeligt-dagblad.dk

Titel	
Stednavne	DANMARK
Emneord	BROER
Personer	NISSEN_CHRISTIAN_S_GENERALDIREKTØR, FLYVBJERG_BENT_LEKTOR
Virksomheder	DANMARKS_RADIO

Alt materiale i InfoMedia er omfattet af lov om ophavsret. Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse af materiale i InfoMedia, eller dele heraf, uden tydelig kildeangivelse, er forbudt uden forudgående skriftlig aftale med InfoMedia Huset A/S i henhold til gældende dansk lov om ophavsret. En del artikler i InfoMedia indeholder links til andre websites. InfoMedia påtager sig intet ansvar for, at sådanne links fungerer, eller at de angivne web-adresser er korrekte.